

tíðinda
sosialurin
blaðið

7,-

Nr. 140 ★ týsdagur 27. juli 1993

Sverri Dan Joensen
um oljuálitid:

**Gott
grund-
arlag**

síða 16-17

Men nevndin
hefur gloymt, at
kanningar á
landi kunnu
gerast bæði lætt-
ari og biligari
enn á sjónum,
sigur hann

Arabo ávarar: Vanda- mikil kós hjá Richardi

Figgjargrunnurin og bankaleidslurnar sýna ongan vilja at loysa okkara størsta trupulleika, rávørutrotið. Teir vilja heldur laga vinnulívið eftir teirri nøgd av fiski, vit hava í dag. Hesin politikkur leiðir okkum í óføri, sigur landstýrismaðurin í ídnaðarmálum

Síða 6

Óli P. aftur á Ólav- søku

síða 10

Skemtitæknarin á Sosialinum, Óli Petersen sýnir aftur fram tekningar í Smíðjuni í Litluvík á Ólavssøku. Aktuellar og stuttligar. Her er hann avmyndaður saman við lögmanni og blaðstjóranum á Sosialinum

Sverre Dan Joensen um oljuálitid:

Gott grundarlag at arbeiða víðari út frá

-Landsstyret har í "kulbrinte-rapportin" fætt et første classes "beslutnings-værktøj" til "fastlæggelsen af langtid-strategien" for udnyttelsen af Færøernes "Off-shore"- undergrund. Men efterforskningen af den færøske "On-shore" - undergrund kan foregå meget hurtigere og billigere skrivar oljuserfrøðingurin Sverre Dan Joensen í eini viðmerking til frágreiðingina hjá oljuráðleggingarnevndini.

Tíðindablaðið Sosialurin hevur heitt á Sverre Dan Joensen, sum arbeidir í Bahrain, um at gera viðmerkingar til oljufrágreiðingina og prenta vit hesar viðmerkingar í dag og í komandi blað.

Offentliggørelsen af «Kulbrinte-Rapporten» betragter jeg som et meget stort skridt i retning af yderligere saglighed og åbenhed inden for den færøske politiske beslutnings-process.

Læsningen af denne rapport vil give alle interesserede et virkeligt godt indblik i forholdene i relation til udforskningen og udnyttelsen af landets eventuelle under-søiske kulbrinte forekomster.

Rapportens indhold giver de politiske beslutningstagere et virkeligt godt indblik i forholdene i relation til udforskningen og udnyttelsen af landets eventuelle under-søiske kulbrinte forekomster.

Rapportens indhold giver de politiske beslutningstagere et virkeligt godt indblik i forholdene i relation til udforskningen og udnyttelsen af landets eventuelle under-søiske kulbrinte forekomster.

«Olje-etterforskningen» kan starte op og udvikles på baggrund af et godt administrativt og lovmæssigt fundament

«Kulbrinte-rapportens» høje tekniske standard
Det var en virkelig fornøjelse at læse «Kulbrinte-Rapportin». Jeg føler virkelig trang til, at lykønske «Kulbrinte-kommissionen» med resultatet af deres store anstrengelser.

Rapportens fremtræder som en meget professionel introduktion til olieudforskning og olieudvinding i almindelighed og for det færøske område i særdeleshed.

Samtidig er den skrevet i et let tilgængeligt sprog uden at man har fordybet sig i uoverskuelige tekniske detaljer.

Er 100% neutral og man be-

skriver realistisk de økonomiske, samfundsmæssige og miljømæssige konsekvenser af de forskellige «scenarier» uden, at rapporten tager stilling til hvilken løsning der er den bedste.

Vurdering af de forskellige alternativer og udvælgelsen af den endelige løsning er derimod fuldstændig overladt til de færøske beslutningstager og deltagere i den offentlige diskussion.

Rapportens «neutrale» beskrivelse af emnet, bevirker til gengæld, at landsstyrets medlemmer, virkelig må sætte sig ind i rapportens indhold, for at kunne tage stilling til de mange spørgsmål, der skal besvares for olie-etterforskningen kan opstartes.

Rapportens tekniske og øko-

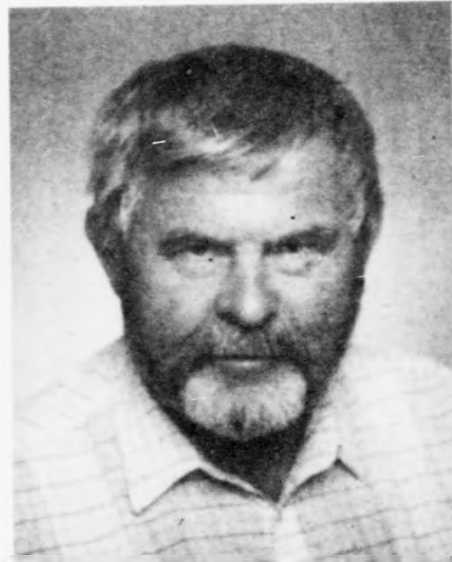
nomske informationer samt dens vurderinger er — i henhold til mine erfaringer og viden — meget *korrekte og realistiske*. Samtidig er det lykkeligt at beskrive emnet uden at falde i hverken den ene eller den anden grøft.

Jeg må betegne rapporten som en meget velskrevet, saglig og upartisk introduktion til emnet.

De færøske myndigheder og politikere har gennem denne rapport fået et første classes beslutningsgrundlag, der kan forhindre fremtidige uheldige og dyre «hovsa-løsninger».

«Kulbrinte-rapportin» er enestående inden for færøske politik

Jeg føler også trang til at lyk-

Sverre Dan Joensen kallar viðmerkingar sínar fyrri "et bidrag til udarbejdelse af en strategi for fremtidig olie- og gas-efterforskning på Færøerne."

ønske landsstyret med den måde de har grebet «udnyttelsen af Færøernes undergrund» an på.

I denne sag — hvor Færøerne har haft 100% råderet — har landsstyret taget sig tid til at — *lade internationale specialister udarbejde en «del-rapport» om dette for Færøerne helt nye «om».*

Herved har man sagligt, uvildigt og globalt — uden indblanding af lokale sær-interesser — fået emnet belyst.

På denne måde har Færøerne bl.a. fået et «realistisk beslutningsgrundlag», så man kan undgå nogle af de mange dyre og fejlagtige «hovsa-løsninger», som tidligere har kendetegnet den færøske beslutnings-process.

Rapportin gæver derfor mulighed for at vedtage en realistisk «langtids undergrundsstrategi» og planlægge en taktik, der sandsynligvis er rettidig implementering af langtids-planlægnings-detaljer.

Yderligere har landsstyret optrådt trossynet og demokratisk ved at offentliggøre rapportin, så emnet også kan blive sagligt diskuteret blandt «almindelige færinger», — der i sidste ende er dem, der kommer til at betale for eventuelle fejl-dispositioner.

Herved har det nye landsstyre vist en åbenhed, som mange færinger har tømt manglende tidligere.

«Kulbrinte-rapportin» kunne måske blive indledning til en «ny epoke» for færøsk politik, hvor beslutnings-processen er baseret på *saglighed og åbenhed», en udvikling, der af mange vil blive hilst med glæde.*

«Kulbrinte-rapportin» burde danne forbillede
Den saglige og uvildige måde som «Spørgsmålet om undergrundens udnyttelse» har været behandlet på, i form af udarbejdelsen og offentliggørelse af «Kulbrinte-rapportin», burde danne grundlag for alle større fremtidige politiske og økonomiske beslutninger på Færøerne.

Færemøder burde ingen betydningsfulde afgørelser

træffes for «en kompetent, saglig og upartisk arbejdsgruppe», har udarbejdet «et relevant kompendie-materiale eller en rapport» om emnet, således at fordele og ulemper ved de forskellige muligheder og kombinationer af muligheder er udførlig beskrevet.

Samtidig burde sådanne rapporter indeholde en realistisk redegørelse for de økonomiske, samfundsmæssige og miljø-mæssige konsekvenser af de enkelte alternativer.

«Struktur-rationaliserings udvalget» burde gøre det samme

«Struktur-rationaliserings udvalget» burde tilsvarende lade udarbejde en relevant, realistisk og upartisk «stilstands-rapport», samt en «Konsekvens-rapport for langtids-rækning om af de mulige struktur-indsatser».

Baseret på et sådant sagligt beslutningsgrundlag kunne udvalget fastlægge og (offentlig gøre) deres «langtids struktur-rationaliserings-strategi».

Det er Færøernes legitime ret, at landsstyret insisterer på, at fremtidige «struktur-ændringer» ikke kan «aktiveres» for det er vist, at den udgør en intergeret del af en af landsstyret — i forvejen akcepteret — «langtids-struktur-strategi», der er baseret på realistiske vurderinger af de økonomiske, samfundsmæssige og miljø-mæssige konsekvenser af de enkelte indgreb, således at antallet af forkerte, dyre og unødvendige «hovsa-løsninger» minimeres.

Mine personlige bemærkninger til nogle af rapportens besvarelser
I det følgende vil jeg fremkomme med nogle «strøtanker» i forbindelse med rapportens indhold.

Nedenstående har intet med en «helheds-vurdering af rapportin», at gøre, men det er mere et forsøg på at fremhæve nogle af de «emner», som kan være relevante i den almindelige diskussion om udnyttelsen af Færøernes undergrund.

Oljuráðleggingarnevndin hevur gjørt eitt gott arbeiði, men frágreiðingin hevur "gloymt" at nema við spurningin um oljuleiting á landi, sum er bæði lættari og billigari enn kunningar á sjónum sigur Sverre Dan Joensen

1. Ingen kan garantere for, at der kan udvindes olie

Rapporten understreger, at ingen i dag kan garantere for, at man til sin tid - når alle grænse-linier er fastlagt - enden for det tilbageblevne Færøske område vil finde olie eller gas i så store mængder, at det vil være økonomisk og eller samfundsmæssigt forsvarligt, at udvinde dem. (En konstatering der er 100% korrekt.)

Rapporten fastslår derfor, at den organisation, der etableres til at administrere de indledende forundersøgelser og efterforskninger af undergrunden bør være et en så midlertidigt karakter, at den hurtigt og med et minimum af ekstra udgifter kan blive nedlagt, hvis det viser sig, at der ikke er grundlag for en udvinning af olie og eller gas i den færøske undergrund.

Hvis dette skulle blive til faldet vil alle udgifter i forbindelse med de foretagne undersøgelser være forgæves. Dette er selvfølgelig en ubehagelig risiko landstivet løber, men det er en kvalificeret risiko, idet BP's oliefund i Shetlandsrenden, har vist, at der kan være "mulighed" for, at finde olie i den færøske del af Nord-Atlanten.

Men på grund af risikoen bør de udgifter og investeringer, der kræves for, at komme til en så dan erkendelse, være så små som mulige, men på den anden side bør de ikke være så små, at de forhindrer en effektiv efterforskning af alle potentielle kulbrinte forekomster.

2. Grænsestridighederne

Fastlæggelsen af de endelige grænser for Færøernes udnyttelse af undergrunden, er afgørende for at en effektiv udforskning af den færøske offshore sektor kan blive uærksat.

I denne forbindelse føler jeg trang til at understrege, at selv om grænsestriden mellem England og Færøerne i forbindelse med "Shetlandsrenden", er den mest omstridte - og sandt synligvis den mest betydningsfulde - bør man ikke glemme, at grænsestriden i forbindelse med "Hutton-Rockall"-området - hvor både Island, England, Irland og Færøerne gør krav på det samme område - drejer sig om et område, der er større end hele Færøerne 200 sømilige fiskeri-område.

Selv om dette område i dag er uinteressant for olieselskaberne, bør de færøske myndigheder ikke på forhånd opgave dette store, tilsyneladende økonomisk ubetydeligt område (det situationen efter nogle år kan totalt kan have ændret sig).
Hutton-Rockall området kunne blive meget betydningsfuldt, f.eks:

- A. Når olie-industrien har fået større videnskabelig indsigt i "olie-geophysikken" og
- B. Når olie-industris enorme indsats for, at udvikle nye, billiggørende metoder for olie-aktiviteter i de stadig flere og flere "olie-grænseområder" har resulteret i, - at lokaliseringen og udvindingen af den eventuelt tilstedeværende olie på dette tidspunkt er blevet økonomisk og samfundsmæssigt forsvarligt.
En sådan udvikling, vil yderligere blive accelereret af en evt. fremtidig prisstigning på olie, der bl.a. bliver resultatet af, at mange af de nuværende kendte

olie forekomster i den vestlige verden til den tid vil være pumpet tørre.

"Hutton-Rockall"-området kunne måske vise sig at være sikkerheden for, at Færøernes store statsgæld, kan blive tilbagebetalt på et tidspunkt, ganske vist mange år fra nu!

3. Realistisk tidsramme for «off-shore» olieudforskningen

Kulbrinte-rapporten regner for «off-shore» sektoren med en:
A. Forundersøglesperiode på 2-3 år
B. Olie-interesse skabelse og udbudsrunde 1-2 år
C. Efterforsknings boringer 2-3 år
D. Udvikling af olie-udvindings installationer, 3-5 år
E. Dvs. første olieproduktion, kan starte efter 8-13 år
Første olieproduktion forventes startet år 2001-2005.

I Tidsrammen svarer naturligvis til betingelserne i en ny indgået Malassisk dybvandsfeltforskningskontrakt, og er identiske med betingelser foreslået at et seismisk specialiseret firma i forbindelse med en «No cash payment» seismisk eksklusiv aftale.

I Grænse-stridighederne kan virke yderligere «forsinkende», idet ingen firmaer af politiske, økonomiske og tidsmæssige grunde ønsker at anvende deres ressourcer til udforskning af et område hvor de ikke ved hvem, det vil blive den endelige klient.

Ovenstående viser, at der vil gå:

- G. 5-8 år før udbygningen af den færøske olie-installation er kan forventes påbegyndt og
- H. 8 til 13 år før den første kommercielle udvinding af olie på Færøerne kan starte

potens - langsomme tidsplan

5. Fiskeri-erhvervet i relation til en evt. «olie-industri»

Rapporten omtaler en eventuel olie-industri positive og negative indvirkning på det færøske fiskeri-erhverv. Dette forhold er meget vigtigt at få afklaret på forhånd.

I en færøsk «olie-industri» vil ikke kunne erstatte fiskerisektorens, men denne kunne - fornuftigt administreret - blive et meget betydningsfuldt supplement til den færøske samfundsøkonomi.

Denne påstand ses tydeligt ved sammenligning af:
A. Danmarks totale «kontraktudbitten» af olieudvinding i Nordøsten for 1992, der var på 1.8 milliarder kr. baseret på en daglig produktion om at 163.000 tønder.
B. Med den færøske fiskerisektors bidrag til det færøske

sektordokumentet er meget afsmidde, - og tydeligt for de fleste offentlige og private organisationer og selskaber.

Normalt foretager man selvfølgelig at nummerere «signingernes» ved at udarbejde en «arbejdsbeskrivelse» - så alle parter på forhånd ved hvad der er hver enkelt parts «ansvar» - pligt - og rettigheder.

I det samme burde man også gøre i forbindelse med de tre «konkurrenter» til Færøernes hav og vand-områder - fiskeri og olie-industrien og fiskesopdræet.
Naturligvis skal de enkelte fiskere have en rimelig kompensation, når de ved offentlige indgreb i deres erhverv bevilget påføres et tab - hvilket sådant tab ikke på anden måde kan blive kompensert.

Men det må ikke resultere i at fiskeri-erhvervet kan udnytte en eventuel «olie-industri» som en permanent mævekæde - alt skal være med rimelighed. Færøernes naturlige resour-

Danmark at løse det viser sig dog mindre mangfoldig for at sikre fiskerierstatningsordningen vil fiskerne fremtids-erstatningskrav der med et ofte er fuldstændig givetvis er.

Virkningen af dette økonomiske samarbejde kan måles ved på forhånd at have tilvejebragt statistisk og realistiske fange mængder for de enkelte større fiskerier banker.

6. Fiskeværerne skal også sikres m.h. til plads og erstatning

Besides bør det færøske lovgivning tage højde for, at hvis fiskeri-erhvervet ikke mere er «sterk» - men at det fremover vil blive mindre ressource og støtteordninger - både med

- A. «olie-industrien» og ikke mindst
- B. «fiskevær» sektoren» - den sidste sektor - har uden

Jeg betragter disse tidspan givelser for meget realistiske!

4. «Hurtigt start» tilhængerne bør bevise at det er muligt.

Hvis andre fortsat vil påstå, at kulbrinte-rapportens tidsramme for en udvinding af en eventuel forekomst af «off-shore» olie er urealistisk, kan det kun være, fordi de antørte tider er «for optimistiske», når man tager de fremherskende meget barske internationale og lokale forhold i betragtning.

Denne påstand, baseret jeg blandt andet på at:

- A. Den meget hårde internationale konkurrence om olie-firmaernes efterforsknings-interesse og produktions-investeringer
- B. Færøernes meget barske natur med orkaner og 30-50 meter høje bølger
- C. Færøernes geologiske forhold, der betvivler at eventuelle olieforekomster er dækket af 2-5 km tykt bakkedlag, alle ligger på meget store havdybder
- D. Færøerne er beliggende i et udpræget «grænseområde», hvor udvinding af evt. olieforekomster vil koste i størrelsesordenen US\$ 12-15 pr. tønde

Dette vil igen betyde, at Færøerne tidligst om 8 år kan forvente at «olie-indtægterne» kan få en væsentlig indvirkning på den færøske nationalbudget.

Med andre ord, rapporten fastslår, at en udvinding af Færøernes evt. «off-shore» olie forekomster ikke kan have nogen økonomisk positiv indflydelse på landets økonomiske kritise, og at olie-udvinding ikke er noget alternativ til den omstrukturering af det færøske samfund, som næsten alle er enige om er nødvendigt.

Hvis tilhængere af «start straks olieudvindingen», som bl.a. tæller Johan Mortensen fra «Føroya Oljundnabur» - fortsat mener at en hurtigere udbygning af olieudvindingen i «off-shore» sektoren er muligt, bør de såligt fremlægge en vel-dokumenteret, detaljeret metode-beskrivelse, der sandsynligvis gør deres påstand - En sådan redegørelse må være baseret på økonomisk princip-tilkendte givelser fra relevante, veltreterede specialiseret firmaer inden for oliebranchen.

I modsat fald må landstivet og alle andre involveret i diskussionen - gå ud fra, at der er tale om «omsketänkning», og at «hurtig start tilhængerne» har accepteret «kulbrinte-rap-

portens» tidsramme på minimum 3 milliarder kr. om året.

Jeg ved udmærket, at de to tal ikke direkte kan sammenlignes, men de viser, at hele den danske olie-indtægt fra en daglig olieproduktion på mere end 160.000 tønder olie, kun udgør 60% af Færøernes eksportindtægt fra fiskerisektoren.

Dette viser klart, at de to sektorer kan supplere hinanden, men olie-industrien kan aldrig erstatte Færøernes «fiskeri»-hængighed. Derfor er det meget vigtigt, at der lige fra starten er et godt samarbejdsforhold.

Men det er klart, at det altid vil være «signingernes», når et erhverv som fiskeriet, som i mange år har været «et forkælet et enebarn, der blot har kunnet kræve ind i form af «garantier», nu pludselig skal til at dele Færøernes nationalressourcer.

- A. med en tidligere ukendt «hillebror», der hedder «olie-industrien», og
- B. Med en anden brøder, hvis eksistens man har kendt de sidste 10 år, men som, man aldrig har villet «mærke» om «fudgy»'gi medlem af familien» nemlig «fiskeopdræt»
Sådanne former for «interes-

- ser» - som:
A. undergrunden, og
- B. Fiskebestanden og
- C. det rene miljø - er nationale «samfundsressourcer» der bør udnyttes på en så dan måde, at størsteparten af den færøske befolkning får en rimelig andel i disse værdier, set ud fra et samfundsmæssigt helheds synspunkt.

Dette er delvis i modsætning til tidligere tiders praksis, hvor det ofte lykkedes «enkelte personer eller firmaer» - hvilket eller ulovligt - at udnytte «samfundsressourcerne» til personlig vinding på den af mindelige færings bekostning.

Fiskeri-erhvervet har fuldt korrekt ved hjælp af udlørlige statistikker dokumenteret deres stærkt reducerede fiskefangster bl.a. i de færøske farvande. Det er derfor meget vigtigt, at hensyn til afgørelse af eventuelle fremtidige fiskeri-erstatningskrav, men også af andre årsager - på nuværende tidspunkt, statistisk og realistisk at få fastslået hvor store sesonmæssige fangster, der er realistisk at forvente på de forskellige fiskerier banker.

Ovenstående mængde fastlæggelse er nødvendig, idet det er en verdensomspændende er-faring for (bl.a.) Bahrain og

Landsstivind hefur verið serg klokt at víð at almánnakunngeru oljuaála við heidur Sveorre Dán Jensen

1985 sea-doblet sin eksport, og i samme tidstidrum hævet sin andel af Færøernes samlede eksport fra ca. 5% til de nuværende 25% med ca. 25% af fiskerieksporten, og som yderligere efter 3-5 års national, kontrolleret, styret og støttet udbygning kan bidrage med mere end en milliard kr. til den færøske bruttonationalindkomst.

Derfor må denne store eksportindustri-erstatningsordning i forbindelse med en evt. olieudforskning.

Ligeledes bør denne nye industri have en permanent repræsentant i et fremtidigt «olie efterforsknings» samarbejdsudvalg.

Framhald a síðu 20